

UJ KELETT

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPI LAP

Cionista politika

A Jabotinski-affér nagyjában már elintéződött. Kifelé való bonyodalmakat nem vonhat maga után ez a sokat megvitatott szövetségterelés, mert az a hivatalos kijelentés, hogy Jabotinski csapán a maga felelősségére igyekezett megegyezni a Petljura-hadsereggel, mindenféle megnyugtatólag hatott. E tárgyalások politikai vonatkozását firtatni most már merőben hiábavaló és céltalan, mert még azok is, akik Jabotinski kezdeményezését diplomáciai okokból aggodalmasnak ítélték, a szorongatott keleti zsidóságért való sikraszállást bizonyára nem ítélik el, legfőkébb csak a formáját helytelenítik. De akármilyen szempontból ítélik is meg Jabotinskinak kissé önkényes misszióját, mindenképp el kell ismernie, hogy valami jó ebből is származott, mert elővetett olyan problémát, amely már régen várja a tisztázást.

A problémát maga Jabotinski vetette föl. Hogy eljárását igazolja, nyilatkozatot publikált és ebben azt mondja, hogy a cionizmus egyedüli célja a bázeli program, amelyet ő úgy értelmez, hogy a cionizmus csapán Palesztina kolonizációval foglalkozik. Ez az értelmezés tehát a Palesztina-munkára korlátozza a cionizmust. Jabotinski talán helyesen eszelte ki, talán helytelenül, mikor a maga koncepciója szerint akart védelmet biztosítani a védtelen keleti zsidóságnak, de egészen helytelenül teslekedik, mikor a cionizmus feladatait is a maga koncepciójába akarja beleszorítani. Ebből a szük keretből már régen kimozdult a cionizmus és százezrekre rug azoknak a zsidóknak a száma, akik gyökér nélkül, talajtalanul léteznek az európai államok keretei között, ha a cionizmusban Jabotinski felfogása érvényesülne.

Ez a felfogás mindent kikapcsol a zsidó feladatokból, ami nem a zsidó jövőre vonatkozik. Ezeresreint a felfogás szerint a pánt problémái nem tartoznak a cionista-munka komplexumába. Ez azt jelenti, hogy a cionista szervezetek ne törődjenek a mai problémákkal, ne foglalkozzanak országos politikával és ne igyekezzenek semmitse tenni, ami politikai állásfoglaláshoz hasonlít, még akkor sem, ha az az állásfoglalás azért szükséges, hogy szabályozza a zsidóság viszonyát az államhoz, amely gazdasági és politikai érvényesülésének feltételeket szabhat.

Hát ez az álláspont jócskán elavult és mi, akik Romániában a zsidó nemzeti kisebbség jogaiért harcolunk, olyan békiyórást látunk benne, amelyhez egyetlen zsidó kezét fel nem emelhetünk. Ugy tudjuk: Bukovina és Bessarabia zsidósága nem jármozza magát ebbe a felfogásba és éppa úgy, mint mi, ők is szélesebb területen állanak, több mozgási szabadsággal bírók tudják a cionizmust. A cionizmus kinőtt már a teóriák korszakából. A régi definíciók erejét veszítették és ma már nem lehet csak szavakkal játszani. Hogy a jövő munkája-e a cionizmus, vagy a jelen munkája, azt döntse el a doctrinérek. A gyakorlati cionizmus hitvallói tudják, hogy ezt a kötelet egymástól elválasztani nem is lehet. Aki a jövőért dolgozik, az nem hánthatja ki magát a jelenből, ahogy a fáról kérget hánthatnak. Aki a jövőért akar dolgozni, annak erősen kell lennie a jelenben, különben rossz és gyöngö munkát végez.

De egyébként is: az a cionizmus, amely nem törődik a diaszpóra érdekeivel, a jövő zsidóságának érdekeit, meg sem érti talán. Két tényt kell szem előtt tartani, ha azt

akarjuk, hogy helyesen ítélhessük meg ezt a problémát. Az első tény az: hogy Palesztina, ha azt teljesen ki is építjük, nemzeti otthon nem az egész zsidóságnak adhat. A zsidóság csak a kisebbik része talál majd ott elhelyezést, a nagyobbik rész kénytelen megmaradni azokban az országokban, ahol született és polgárjogokat nyert. Ezt a részt kivetni a cionizmusban rejlő zsidó szolidaritásból egészen zsidótlán gondolhat. Ha gondoskodnunk kell a kisebb részről, amely a mostoha viszonyok között meggyökeresedni nem tudott, gondoskodni kell azokról is, akik meg tudnának gyökeresedni, ha érdekeiket összehangja hozzuk annak az államnak az érdekeivel, ahol nemzeti kisebbségeket alkotnak.

A második tény, amit szem előtt téveszteni nem szabad, a következő. Palesztina jövőjéről nemcsak azok dolgoznak, akik ott egyszer letelepedni fognak, hanem azok is, akik oda soha el nem juthatnak. Minthogy ezek többen vannak mint amennyek, világos, hogy a munka dandárát nekik kell alkotniok. Ezt a munkát

pedig jól és az összzsidóság érdekeinek megfelelően csak akkor fogják elvégezni, ha politikai, gazdasági és társadalmi helyzetük a lehető legkedvezőbb. Világos tehát, hogy a cionizmus igazi érdekei nemcsak megengedik, de meg is követelik munkásaitól, hogy országos politikával is foglalkozzanak. Ennek a politikának pedig más célja nem lehet, mint az, hogy kibarcolja a zsidó nemzeti kisebbség részére mindazokat a jogokat, amelyeket olyan nemzetiség követelhet, amely az állam érdekeinek felsőbbbbségét elismeri. Azt tehát vitatni sem lehet, hogy a cionista organizációk elsőrendű feladata: helyes mederbe terelni a diaszpóra zsidóságának politikai törekvéseit. Legfőkébb arról lehetne szó, hogy ezt a politikai irányítást ne a cionista nemzeti szövetségek központi intézzék, hanem létesítsenek e célra egy külön politikai szervezet, amely a Szövetségtől függetlenül működjön. De mi még ezt a megoldást sem fogadhatjuk el, mert ez az e-ök szétforgácsolásra vezetne és végeredményében a zsidóság egységességének szétfeszítésére is.

A kormányváltozás és a nemzeti kisebbségek

Hányosnak a választói listák — Ha hirtelen feloszlatnák a parlamentet, a legnagyobb nemzetiségek megint képviselőt nélkül maradnának — Dr. Roth Hugó szász pártvezér nyilatkozata

Az Uj Kelet bukaresti munkatársától —
Bukarest, december 18. Az új kabinet megalakulásának van egy igen fontos momentumuma, ami a nemzeti kisebbségeket közelről érdekli. Ez az, hogy az ellenzék tárcelmaradása folytán, a parlamentet előreláthatólag rövidesen fel fogják oszlatni. Ezzel a körülménnyel a Romániában élő nemzeti kisebbségek most már harmadszor kerülnek abba a helyzetbe, hogy dönteniök kell afelett: résztvesznek-e az államalkotó munkában. Az erdélyi nemzetiségek közül jelenleg csak a szászok és a svábok vannak ténylegesen képviselve a parlamentben. Az ő képviselőik majdnem állandóan Bukarestben tartózkodnak, pártjuknak külön háza van a Lutherán-utcában és ők maguk is ebben a házban laknak. Hogy a kormányváltozással kapcsolatos kisebbségi kérdésekről tájékozódjam, felkerestem a párt épületében dr. Roth Hugó képviselőt, aki az erdélyi német politikusok közül a legismertebb és megkértém informáljon a kormányváltozással a kisebbségek számára előállott új helyzetről.

Törvényt Gyulafehérvárról!

— Eljött az ideje annak, — mondotta Roth Hugó — hogy a gyulafehérvári határozatok törvénybeiktatását és végrehajtását követeljük. Gyulafehérváron csak megpöndítették a kisebbségi jogok kérdését, de nem íktatták be az ország alkotmányába. Nekünk pedig erre van szükségünk. Éreztük ennek a hiányát legutóbb is, amikor a felsékezeti iskolák államosi-tási áramlata olyan nagy erővel megindult. A gyulafehérvári határozatok és a saintgermaini béke biztosítják a felsékezeti iskolákra való jogunkat. Ugylátszik azonban, hogy ez nem elég. Ezért kell követelnünk a határozatok törvényesítését. A vármegyei beosztással is, amelyet még az Averescu-kormány alatt az új közigazgatási törvényjavaslathoz mellette becsüjtöttak a parlamentnek, esorhitani akartak jogainkat. Minden nemzetiség követelheti, hogy saját tisztviselői intézzék ügyei adminisztrációját. Mi az önálló nemzetiégi közigazgatást igen egyszerű uton keresztülvihetők tartjuk. Osszák be a vármegyéket úgy, hogy az egyikle nemzetiséghez tartozó lakosok ugyanegy vármegyébe kerüljenek. Így lennének német vármegyék, székely vár-

megyék, orosz vármegyék, minden együttélő nemzetiségnek külön vármegyéje volna saját jegyzőjükkal, bírájukkal, alispánjukkal. Csak így közzelhető el a békeszerződés ama rendelkezésének a végrehajtása, hogy minden nemzetiséget a maga nyelvén kell kormányozni. És ha ebben a formában sikerül a nemzetiségi kérdést megoldani, elkerülhető lesz az, hogy itt-ott nagyobb nemzetiségi töredékek magukra maradjanak és idővel beolvadjanak az uralkodó nemzetbe. A választójogot pedig a proporcionalizmus elvénél fenntartásával országosan kellene gyakorolni, mert csak így lehetséges a mindenképpen szótézőrtan maradó kisebb nemzetiségi csoportok el ne kálódjanak. Vagyis, a Bukarestben lakó nyolcezer német például az erdélyi szászok jelöltjeire is szavazhasson szavazólapjával és nemzetitársai kezébe tehesse le szavát. A városokban és községekben ezenkívül sürgősen meg kell újra választani a törvényhatósági bizottságokat.

A magyarság passzivitása

Megkérdeztem dr. Roth Hugót, valószínűnek tartja-e, hogy az erdélyi nemzeti kisebbségek kilépnek passzív álláspontjukból és az új választásokon résztvesznek.

— Az a kérdés, megvannak-e belsőleg szervezve. A németseg az első parctól kezdve egységes táborban van. Ebben a házban lakunk mindannyian, akik itt Bukarestben a romániai német nemzetet, az erdélyi szászokat, a bánáti svábokat, a bukovinai és a beszarabiai németeket képviseljük. De például a magyarság kezdettől fogva passzivitásban van és láthatólag belsőleg is egyenletlen. Az eddigi szavazásokon nem vettek részt, a választói névjegyzékbe nem iratkoznak fel. Ennek igen szomorú következményei lehetnek. Brassóban a választási lejástromon mindössze nyolcvanhárom magyar szerepel. Mi történe, ha a király hirtelen feloszlatná a parlamentet. Megint nem volnák képviselőtük. És egészen valószínű, hogy ehhez a szomorú esethez közel vannak.

Roth Hugó, aki rendkívül rokonszenves és mélyen és komolyan gondolkodó fiatal ember, egy pillanatra elhalgat, valami megoldáson töprensz.

Nem értem, mit kisékednek! — szótlan azután meg szünto aggodalommal. — Jöjjenek máris vagy küldöttekkel a kormányhoz, hivatkozzanak arra, hogy az eddigi választások a békeratifikálás előtt történtek és kérjék a listák kiegyesíttését.

Talán jobb volna, ha a nemzetiségek minden vonalon együttesen lépnének fel, — vetettem fel a kérdést.

— Ez csak akkor lesz lehetséges, — válaszolta Roth Hugó — ha az egyes nemzetiségek önmagukkal mindent elintézték.

— A parlamentben nincsenek akadályok? — A formázásokban nagyon udvariasak volnánk szemben, de hogy miért vagyunk ott, azt nem értik meg.

A nemzetiségi kérdést nem tudják felfogni.

Azt hiszik, hogy a Kárpátokon túl két-három német és öt-hat magyar van, a többi román.

Hány nemzetiségi képviselő van most a parlamentben?

Rajtuk, németeken kívül van Beszarából tízennégy orosz, ezek a kormány-párthoz tartoznak, egy ruthén, Lucasovic, egy zsidó, dr. Straucher, három magyar, akik soha sincsenek itt és két török, akik a liberális párt tagjai. Ezek a „nemzetiségi” képviselők azonban, Straucheron kívül, aki bátran küzd politikusan, egyáltalában nem érzik magukat nemzetiségieknek.

A legutóbbi kormányválságban volt valami szerepe a német nemzetiségi pártnak?

Nem volt semmi. Egy nemzetiségi pártnak, amely arra van hivatva, hogy egy heterogén tömeg között saját népi kultúráján örökösök, illesztés szerepe nem is lehet.

Országkormányzat és nemzetiségi politika

De a nemzetiség keretein belül is vannak országkormányzatok, amelyek az uralkodó nép országkormányzatával azonosak.

Az országkormányzatok most csak a román, magyar és szlovák országoké. Ez a német képviselő a német kisiparost, mint a nagy iparost, a földműves, mint a földbirtokost. És ezt nálunk nagyon jól tudják és ebben a tekintetben nagyon nyugodtak vagyunk. Csak kifelé verekedünk elszántan és egységesen a németiségünkért.

A jövő lehetőségei kerültek szóba. — Három évig várunk, azt hittük, nem essz szükséges harcolnunk, hogy elérjük a

Ibn Kalonymus

Írta: Ujvári Dénes

Magas dombon, tornyos nagy házban lakott Ibn Kalonymus. Gazdag, büszke ur volt, aki a berberekkel barátkozott, berber nyelven beszélt és berber szokásokat követett. A zsidó nép hagyományait megvetette, bárha olyan családból származott, amely sok jeles embert adott a zsidó történelemnek.

Nyolc fia volt, akiket imádott, mert szépek és erősek voltak. A legidősebb tizenöt éves volt és ezt apródnak adta a szultán fia mellé. A legkisebb még csak négy éves volt, de már azt is rákapapta a tüzes berber paripákra. Ezt a kis fiút Daudnak hívták. Minden fia között legjobban ezt szerette.

Nyolc nagy ablaka volt a háznak és a fiúk innen néztek le a völgybe, ha a játékbán, vagy a tanulásban kifáradtak.

A völgy közepén egy kis város fehérlött. Lapostetejű fehér házikói messziről úgy festettek, mint egy könyvnek szétszórt fehér levelei. E házakban berberék és zsidók laktak, csöndesen meghúzódva, mert szegények voltak. Világosság ritkán szűrődött ki az ablakból, mert az emberek sokat dolgoztak és korán feleltek. A házak is lebunták ablak-szemüket, mintha ők is fáradtak volnának.

Egy este azonban majdnem minden ablakban gyertya égett. A vidám fény szinte mosolygott és olyan volt, mintha üdvözlőt intene a dombon álló tornyos házba, ahol még sötétség volt. A kis Daud meglátta a kivilági-

békeszerződésben biztosított jogainkat. Most már azonban meggyőződünk arról, hogy ez a tőrelem hiábavaló, határozottan fel kell lép-nünk és követelnünk kell mindent, ami ben-nünket megillet. A román politika nagyon személyes, nagyon érdekhajlászó, a román államfértiának még sokáig nem jutna maguk-tól észükbe az, amivel nekünk tartoznak.

A cionista politika

Végül arra a kérdésemre, hogy mi a véleménye az erdélyi zsidó nemzeti kisebbség mozgalmáról, Roth Hugó a következőket válaszolta:

A zsidókérdés általános, egyetlen és leg-helyesebb megoldásának a cionizmust tartom. Nem lehetséges, hogy a zsidó, aszerint, amint a politikai alakulás magával hozza, egyszer magyar, egyszer román legyen. Ez sem becsü-letes, sem következetes eljárás nem volna és ártana a nép tekintélyének is.

Ben Ami.

Erdélyi blokk készül Gogák és a nemzeti párt között

A válságot még nem oldották meg

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az új kormány kivételezése nyomán a politikai élet felkavart hullámai legalább is rövid időre lecsendesedtek. A parlament ülés-eit harminc napra elnapolták és a szünet alatt Take Jonescu, megkísérelt ami eddig nem sikerült: megszerezni a mai parlament többsé-gének bizalmát.

Take Jonescu igyekezni is most új embereket megnyerni, akik mögött reális par-lamenti erő állanak.

Take Jonescu kísérletei, hogy a pártokat az együttműködésnek megnyerje, eddig nem vez ttek eredményre. D. Brescu szenátor, kinek az igazságügy-tárcát ajánlotta fel, a paraszt-párt vezetőségének utasítására a tárcát vissza-tasította. A parasztpárt csak azzal a kor-mánnyal hajlandó együttműködni, amely a demokratikus választójogot biztosítja. Vissza-utasította a felajánlott miniszterséget Matei Cantacuzino és Flandor is.

Ismeretes a nemzeti párt álláspontja is, amely részvételt az új alakulásban kizárólag a parlament feloszlásától teszi függővé. Tar-gyalnak azonban a nemzetiek az erdélyi ave-

rescanusokkal egy erdélyi blokk létrehozása érdekében.

Tegnap Dan Sever és Maniu lelkész tár-gyaltak Argetoianuval és Plesoianuval. Ma újabb tárgyalások lesznek.

A nemzeti párt foglalkozott Goga felhi-vásával is és a maga részéről is kívánatosnak tartja egy erdélyi blokk létesítését, amit leg-egyszerűbben úgy vélné megvalósítani, ha a néppárt erdélyi tagjai belépnének a nemzeti pártba. A vonatkozó választ ma kézbesítik Gogának.

Míg a nemzeti párt balszárnya Gogával folytat tárgyalásokat egyre javuló kiállításokkal, Maniu és Vajda Take Jonescuval állandó érintkezésben. Tegnap is találkoztak és ezalkalommal a miniszterelnök biztosította őket arról, hogy a választójogi törvényjavas-latot kész a nemzeti párt kívánságai szerint módosítani.

Az „Adeverul” munkatársa előtt Goga azt mondta, hogy ő nem hiszi, hogy a parla-mentet egy hónap múlva feloszlatják. Csak olyan kormány alakulhat, amely a parlament többségére támaszkodik. Goga szerint Take Jonescunak nem fog sikerülni a néppárt egy-ségét megbontani. Take Jonescu a mai új időkben a régi, elavult módszerrel akar érvé-nyesülni. A néppárt vezetőségének hozzájárul-ásával, az erdélyi néppártnak nevében testve-ri jobbot nyújtottam az erdélyi nemzeti pártnak és kértém, hogy Maniuék különösen az erdélyi érdekek kedvéért dolgozzanak velünk vállvetve. Arról azonban szó sem lehet, hogy pártunkat elhagyjuk és ezt mi a nemzeti párttól sem kívánjuk. Erdély érdekei forognak azonban veszélyben és ezeknek védelmére meg kell alkotnunk az erdélyiek blokkját.

A kormányválság tehát még távolról sem nyert elintézését és a politikai körök minden figyelme arra irányul: hogyan alakulnak ki a pártok és a kormány között folyó tárgyalások.

Még egy vasutvonalat építenek Halmi és Nagyvárad között.

Bukarestből jelentett tudósítónk: A közlekedésügyi és a keres-kelemügyi minisztérium elfogadta egy cseh társaságnak azt az ajánlatát, hogy Halmi és Nagyvárad között még egy vasúti vonalat épít. A minisztériumok és a társaság között létre-jött megállapodás az árucsereire vonatkozólag is fontos egyezményt tartalmaz.

tott ablakcsorokat és lelke a világosság felé reposit.

— De szép — ujjongott. — Nézd csak, apám, minden ablakban gyertya ég.

Testvérei is elcsodálkoztak a szokatlan fényözönből, de ők már okosabbak voltak, mint a kis Daud s tudták, hogy ez valami ünnepet jelent.

— Milyen ünnepet ünnepelnek a berbe-rok? — kérdezte a legnagyobb.

Ibn Kalonymus a vállát vonogatta. — Nem a berberök ünnepelnek, hanem a zsidók.

— De hát akkor mi is ünnepelhetünk. Ibn Kalonymus összerándította a szem-öldökét:

— Mi nem ünnepelünk. — De hiszen mi is zsidók vagyunk.

— Zsidók vagyunk — felelt Ibn Kalony-mus — de semmi közünk a nép ostobaságaihoz. Ezt az ünnepet Chanutának hívják és azért tart-ják meg, mert a zsidó szentélyt bálványimá-dók valamikor megszenteltségtelenítették, de egy hős zaidócsalád kiverte az idegeneket és a templomot újból felszentelte. Valami mese azt tartja, hogy a romok alatt csak egy napra való szentelt olajat találtak, de az nyolc napig égett. Ezt a csodát ünneplik meg a zsidók, még pedig úgy, hogy chaouka első estjén egy gyertyát gyújtanak, a második estén kettőt, a nyolcadik napon már nyolcra szaporítják a lángokat. Láthajlatok, hogy olyan ünnep ez, amiben több a babona, mint a vallásosság.

Mi gazdagok vagyunk és előkelők. Mihozzánk berber fejedelmek járnak, szegyelném maga-mat, ha vakbuzgóságunk miatt kigunyolnának.

Aztán mi már inkább berberék vagyunk, mint zsidók, semmi közünk sincs a zsidó ünnephez.

Alighogy ezt a beszédet kefejezte, nyit a nagy kapu és egy ősz vándor lépett be rajta nagyfáradtan. Ibn Kalonymus vendég-szerető ember volt, barátságosan elébe ment és a szobába vezette. Aztán hangos tapssal és a szolgáit hívta. Mikor azok bejöttek, meg-parancsolta, hogy bort és kenyert hozzanak.

— Köszönöm a szíveségedet — szölt a vándor — de inkább két gyertyácskát adassál nekem, hogy ünnepelhessek őseim szokása szerint.

Ibn Kalonymus arca elkomorult. — Fejedelmi vendégeket várok. Kériek, ne tedd ki nevetségé házamat.

Az őreg vándor fogta a botját és az ajtó felé ment. A küszöbről köszöntött és így szölt:

— A pénz nem aláz meg senkitse. Lesz idő még, mikor észretérsz és a chanuza estére itt is kivilágosodnak az ablakok.

Ezzel elment.

— Apám — könyörgött most a kis Daud — olyan szép most a város, engedd, hogy Hasszánnal odamehessek.

Ibn Kalonymus semmitse tudott meg-tagadni a kis fiútól. Nyergeltetett és a kis Daud Hasszánnal a városba lovagolt. Egy óra múlva holtan hozták vissza a kis fiút. A ló megbokrosodott, lovatette a gyereket és az holtan terült el a földön.

Ibn Kolonymus megtépte a ruháját és ősi szokás szerint méceset gyújtott. A mécesét az ablakba állította.

Jabotinski nyilatkozik

a Petljura kormányval folytatott tárgyalásairól

Megállapodott a zsidó csendőrség felállításában — A zsidó csapatok csak önvédelmi célokat szolgálnak

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A sokat vitatott Jabotinski—Petljura-afferban, amely heteken át foglalkoztatta az egész zsidó sajtót, végre megszólalt a legilletékesebb tényező, maga Jabotinski is. Mint ismeretes, egy ukrán sajtóügynökség közlése nyomán elterjedt az a feltételezett hír, hogy Vladimir Jabotinski, a cionista világszervezet végrehajtóbizottságának tagja, karlsbadi tartózkodása alatt megállapodást írt alá Petljura ellenforradalmi kormányának prágai megbízottjával, Slavinskivel, hogy Ukrajnában a veszélyeztetett zsidó lakosság védelmére egy zsidó önvédelmi hadsereget állítsanak fel. Bizonyos körök Jabotinskinak ezt az állítólagos lépését a cionista politikai tradíciók megszegésének látták, mert azt hitték, hogy a zsidó csapatokat Oroszország ellen akarják felhasználni és hevesen támadták miatta a végrehajtóbizottságot. Az Uj Kelet néhány nappal ezelőtt közölte a végrehajtóbizottság ebben az ügyben kiadott nyilatkozatát, amely azonban csupán a hivatalos cionista álláspontot szolgáltatta fel, de nem adott pontos felvilágosítást magáról az ügyről. Nem is adhatott, mert az ügy főszereplője, Jabotinski jelenleg Amerikában tartózkodik, ahol részt vesz a Keren Hajjeszód érdekében folytatott nagy kámpányban.

Mára végre megérkezett Jabotinski nyilatkozata is, amely teljes fényt derít erre a sokáig homályban tartott ügyre. Jabotinski a „Jewish Correspondence Bureau” newyorki munkatársa előtt válaszolt az ellene hangzott vádakra, és a következő hét pontban ismerteti a Petljura-kormány prágai követelvével folytatott tárgyalásait:

1. Az egyetlen eszköz, amellyel a veszélyeztetett területeken a pogromok és zsidóüldözések ellen védekezhetünk, a zsidó csendőrség megszervezése, vagy más szavakkal

a katonai önvédelem.

2. Az a kérdés, hogy Petljura tábornok antiszemitizmusa vagy sem, ebben az esetben nem fontos. Én a zsidó csendőrség megalakítását még Dnikin tábornok, vagy a cár seregével kapcsolatban is örömmel üdvözöltem, ha a zsidó seregek életének megmentéséről van szó. Mindenképp, ahol a veszély fenyeget,

A fejedelmi vendégek halott marokt vi-rasztották az éjszaka.

Másnap még nagyobb lett a szomorúság. Ibn Kalonymus toronyos házában. Az egyik fia lázba esett és mire a nap lenyugodott, meghalt. Ibn Kalonymus meg egy mécesest gyújtott és azt is az ablakba állította.

Harmadnapra elkísérte a fejedelmi vendégeit. A házában csak egy két szolga maradt a gyerekekkel. Éjszaka rablók törtek be a házába és a szolgákat meg a gyerekeket le-szarták.

Ibn Kalonymus kifosztott házat talált, mire utjából visszajött. A kifosztott ház külsőben drága gyermekről piroslott. Egy halottat és négy haldoklót talált. Megint megszag-gatta a ruháját és a két mécesest mellé még egyet állított. Aztán a következő napokon a mécesest szaporodtak, mert a négy fia is meg-halt, egyik a másik után.

Most már hét mécesese volt Ibn Kalony-musnak, de csak egy fia. Minden reménye már csak ebben volt. De sokáig ez a reménye se tartott. Mert aztán, hogy a hetedik fia is meghalt, hírvők érkezett a barbes szultán ud-varából és azt a hírt hozta, hogy a fia va-rátszni ment a szultánnal és ekkor egy tigris, it nyíllal megsebezett, összetépte.

Ibn Kalonymus a nyolcadik mécesest gyuj-ta és az ablakba állította.

A városban pedig azt mondták az rek:

— Lászlókat, a hatalmasok is velünk ün-nék. Ibn Kalonymus meggyújtotta a cha-rtortyákat.

fégyeres zsidó férfiakat szeretnék látni, akik meg tudják védeni életüket és vagyonukat.

3. Az sem fontos most, hogy Petljurával szimpatizálnak-e, avagy a bolsevikiekkel. A magam részéről örömmel látom a zsidó csendőrség felállítását mindkét oldalon.

4. Hazugság minden olyan közlemény, amely arról szól, hogy én a zsidó légiót a bolsevikiek elleni küzdelem szolgálatába akarnám állítani. A zsidó csendőrség semlegesége a-tározottan le van szögezve a Slavinski urral kötött megegyezés második paragrafusában.

5. A cionista világszervezet végrehajtó bizottságának semmi vonatkozása nincsen olyan ügyekkel, amelyek a bázeli programon kívül esnek. Nem vagyok hajlandó vitába bocsát-kozni arról, hogy olyan ügyekben, amelyek nem tartoznak szorosan a bázeli programba, jo-gom van-e saját felelősségemre cselekedni, vagy sem.

Cselekedni fogok,

miként 1915-ben, amikor ugyancsak zsidó légiót szerveztem, amely hivatva volt a szövetségesek oldalán küzdeni Palesztináért. Nem szándéko-zom megváltoztatni magatartásomat, amiként az sem áll módomban, hogy tekintettel legyek a félrevezetett közvéleményre.

6. Sörgösen ajánlom az ukrainai vezető-politikusoknak, hogy a csendőrséget, miként az a megegyezésben tervezve volt, zsidó kom-mandó alatt és az összes biztosítékok szem-meltartásával megalakítsák és a csendőrség ré-szére önkénteseket toborozzanak.

7. Felszólítom a veszélyeztetett vidékek minden egészséges és harcra kész zsidó férfit, csatlakozzanak ehhez a csendőrséghez, támogassák azt még akkor is, ha saját személyükre veszélyekkel is jár és ne törődjenek az olyan emberek abszurd és beleges kritikájával, akik Petljura mentalitásáról beszélnek ahelyett, hogy erélyes lépéseket tennének a veszélyeztetett zsidó élet megmentésére.

Ez az autentikus nyilatkozat teljes egészé-ben igazolja a világszervezet végrehajtóbizott-ságának nyilatkozatát, hogy a Jabotinski és Slavinski között létrejött megegyezésnek egye-düli célja az volt, hogy eszközt találjanak a zsidó élet és vagyon zsidók által való meg-védésére. Jabotinski ezzel a ténnyel semmiféle politikai irányhoz nem kötötte le magát, ami ha megtörtént volna, mindenesetre súlyos meg-seztése a cionista szervezet abszolút semleges politikájának. Tárgyi kifogásokat egy ilyen me-gyegezés ellen csak azok emelhetnek, akik általában ellene vannak bármilyen tárgyalásnak Petljurával. Zsidó szempontból azonban szem-mifele ellenvetést nem lehet felhozni.

A politika nem ismer érzelmeket,

még az utálkozást sem. Jobb Petljurával tárgyalni Karlsbadban, mint az egyes pogrom-városokban az ő szolgálatát segítségért könyö-rögni. Így tárgyalt Herzl is Abdul Hamiddal és Plehwe vel és maguk a bolsevikiek sem atalják felvenni a tárgyalásokat egy olyan ellenforra-dalmiárral, mint Enver pasa, akinek szintén nem kevés vér szárad a lelküsméretén. Aki nem hibáztatta Jabotinskit 1905-ben, amikor Odesszában nagy veszedelmek között meg-szervezte az első zsidó önvédelmi csoportot, az igazán nem találhat kivételt valót 1921-ben egy ilyen zsidó önvédelem megalakításán.

A berlini „Jüdische Rundschau” Jabotinski nyilatkozatával kapcsolatban még a kö-ve-közket jegyzi meg:

A nyilatkozat ötödik pontja, amelyben Jabotinski minden diszkussziót visszautasít az ő személyes felelősségére elkövetett tenykedéssei-vel kapcsolatban, bizonyára heves vitát fog provokálni, amely elől majd Jabotinski sem tarthat ki. Jabotinski minden barátját csodálko-zásba fogja ejteni, hogy épen tőle hallják a bázeli program ilyen korlátozott interpretálá-sát. Hiszen épen Jabotinski volt az, aki

nagyvonalu cionizmusért küzdött a kicsinyes politikával szemben. És ő nagyvonalu cioniz-mus alatt semmiesetre sem értette csupán a palesztinai kolonizációs munkát. Mi a nagy-vonalu cionizmust úgy értelmezzük, amint az bázeli program második paragrafusában írva van: „Az egyetemes zsidóság megszervezése és összegyűjtése alkalmas helyi és országos szervezetek útján.” Eszerint az ukrainai zsidó megszervezése is szorosan beletartozik a bázeli programba és Jabotinskinak nem lett volna szabad ilyen tárgyalásokat, — még ha azok szigorúan a cionista politika szellemében tör-téntek is — végrehajtóbizottságbeli kollegáinak tudta nélkül lefolytatnia, különösen azért, mert Jabotinski már hosszabb idő óta távol van Oroszországtól, míg Karlsbadban számos orosz-országi elvtársunk volt jelen, akik épen akkor menekültek az ukrán és orosz pokolból. Üd-vös volna tehát, ha ez az eset alkalmas szolgálatnak az illetékes köröknek arra, hogy alapos megvitatás tárgyává tegyék a cionista fegyelem kérdését és egyidejűleg a bázeli programnak is világos és félreértést nem tűrő autentikus magyarázatát adnák.

Az új kormány tagjai

Tizennégy portré

— Az Uj Kelet bukaresti munkatársától —

Bukarest, december 18. Az új kormány meg-alakult, de tagjainak legnagyobb része Erdély közön-sége előtt még ismeretlen. Ezért szükségesnek tar-tottuk, hogy őket néhány szóval bemutassuk. Eddigi pályájukból némileg következtetni lehet képessé-geikre és körülbelül tudni lehet, hogy az ország lakossága mit várhat tőlük.

A miniszterelnök

Take Ionescu

az utolsó évtizedekben Románia politikájában jelen-tős szerepet játszott. Ugyis mint reasztortfőnök ugyis mint állam- és külügyminiszter, mint politikai vezető volt. Külföldön ismert politikai vezető, „mare européu” megalapítója volt. Már békében is az erdélyi románok érdekében sokat tett, legutóbb a kisanant létesítése fűződik nevéhez. Most mint pénzügyminiszterrel az ország gazdasági konszolidá-lását várják tőle. Az adóügyi és közgazdasági poli-tikában általában elődjétől, Titulescutól eltérő pro-gramja van, amelynek megvalósításától kormánya helyzetének megszilárdulását remélik.

A belügyminiszter

Ion Camarasescu

az ország közigazgatásában régóta fogva aktív részt vesz, prefektus is volt és a világháború idején az orosz hadsereg mellett kormánybiztosi szerepet töltött be. Több adminisztratív bizottság tagja és a hivatalnokai kérdéssel behatóan foglalkozik.

A kereskedelmi és ipartügyi miniszter

Mihail Ormolu

csak kevésbé ismert az ország kereskedelmi és ipar-problémáit. Eddig a regáiban működött. A csatolt területek viszonyait ezután fogja tanulmányozni. Mindenesetre alapos iskolázásra van szüksége, hogy a megoldásra váró kérdésekkel tisztába jöjjön.

A külügyminiszter

D. G. Derussi

külügyminiszteri államtitkár és meghatalmazott mi-niszter volt. Szép diplomáciai pályafutás áll mögötte, 1916. augusztusig, amikor Románia belépett a háborúba, Szófiában volt követ és ebben az állásá-ban nagy szolgálatokat tett hazájának. Take Ionescu értékes munkatársának tartják. A külpolitikát az ő szellemében fogja továbbvezetni.

Az erdélyi miniszter

dr. Cătuș Brădicănuș

az új kabinet egyik legrokonszenvesebb és aránylag fiatal tagja. Fia a nagynevű Coriolan Brădicănușnak, aki a magyarországi román nemzeti pártnak egyik vezérpolitikusa volt. Ritka internacionális művel-tiséggel bír. Érdekes, hogy az első elemi osztályokat a lugosi zsidó iskolában járta és nem tulozunk, ha azt mondjuk, hogy gyermekkorában szerzett impresz-szói végigkísérték eddigi egész pályafutását. A zsidósággal szemben mindig megértőnek mutatkozott. Tanulmányait Bukarestben, Budapesten, Bécsben, Pá-risban és Grenoblen végezte. A párisi békekongresz-szuson Románia egyik delegátusa volt és különösen szűkebb hazájának, a Bánátnek érdekeiért szállt síkra. Általában a Bánát és Erdély érdekeinek leghivatottabb istápolóját látják benne. Eddig meg-hatalmazott miniszter volt a külügy státusában, ahol a Magyarországgal kapcsolatos ügyeket vezette és ebben a minőségben jelentékeny szerepe volt ama tör.

Tanjavaslat szövegének a megbírálásában, amelyeket a kie- és a nagyantant kívánságára a magyar nemzetgyűlés Károly exkirály detronizálására megszavazott. Take Jonescu szűkebb környezetéhez tartozik, aki Brediceanu politikai kvalitásait már régóta méltányolja. Az erdélyi közigazgatási és igazságügyi viszonyok reorganizálásában Brediceanura jelentékeny szerep vár és úgy tudjuk, hogy erre vonatkozólag két programja van. A zsidóság és különösen a cionizmus kérdéseit a legközelebből ismeri. Erre vonatkozó felfogásáról az Uj Kelet annakidején — dr. Singer Dávid bukaresti ügyvéd tollából — érdekes interjúban számolt be. Ugy a zsidóság, mint a többi erdélyi nemzetiség kívánságainak a lemesszebbmenő teljesítését lehet várni tőle.

Az igazságügyminiszter

Stelian Popescu

birod volt, később az „Universul” naplap igazgatója lett. Take Jonescu politikájának egyik legkitartóbb híve. Az igazságügyminisztériumban Misu Antonescu örökét veszi át, ami azt jelenti, hogy Erdélyben annak a szervezetenélnek a megszüntetését várják tőle kíváncsian, amelybe elődje az erdélyi igazságot juttatta. Ebből a szempontból működése csak úgy lehet sikeres, ha erdélyi embert neveznek ki mellé államtitkárnak, aki az erdélyi jogszolgáltatás hajait és orvoslási lehetőségeit ismeri.

A népjóléti miniszter

D. C. Xenă

ügyvéd, hírlapíró és Take Jonescu titkára és bizalmasa. Több jelentékeny perben, legutóbb a gróf Mikos-Castiglione féle ügyben szerepelt.

A hadügyminiszter

Stefan Holban

Dobrudsában tűnt fel, a világháború ottani harciban. Különösen ismertté tette nevét az a körülmény, hogy a Magyarországgal szembeni hadműveleteket jelentékeny részben ő vezette és a román csapatok élén is vonult be először Budapestre. Tapintatos viselkedésével egyhittette a megszállás szigorát, úgy hogy onnan való távozása alkalmával a magyar főváros lakossága vele szembeni szimpátiájának adott kifejezést. Az impérium átvételkor Nagyváradon volt táparancnok és ott is közkedve, segnek örvendett.

A közoktatási miniszter

D. G. Mironescu

egyetemi tanár és a szenátus volt alelnöke. A kulturális problémák ismerője. Iskola terén széleskörű tapasztalatai vannak.

A vallás- és műveltségügyi miniszter

dr. Demeitrescu Braila

Gógát követi a miniszteri székben. Nagy szónok hírében áll. Goga után, aki az erdélyi kulturális, vallási és művészeti ügyeket olyan alaposan ismerte, nehéz szerep vár rá.

A közlekedésügyi miniszter

Constantia Cihodariu

mérnök, több ízben járt fontos kiküldetésben Amerikában és Angliában. Foglalkozott az államvezeték reorganizálásának nehéz problémájával. A miniszteri tárcák közül az övé a legfontosabbak egyike, rá bízta az a feladatot, hogy az ország súlyos bajokkal küzdő közlekedésügyét rendezze.

A földművelésügyi miniszter

Dumitru Dumitrescu

ügyvéd, a képviselőház volt alelnöke. Rá az agrárreform végrehajtása vár. Úzen a téren valószínűleg nehéz küzdelme lesz az ellenzékkel, amely a jelenlegi agrárreformot meghamisítottak tartja és nagy harcokat vív a megváltoztatásért.

A kincstári javak miniszter

Mihail Vladescu

volt közoktatási miniszter és a bukaresti tudományegyetem volt rektora. A kulturális liga elnöke.

A közmunkaügyi miniszter

D. Lucacsevici

aki eddig a kincstári javak minisztériumában államtitkár volt. Tőle várják az állami javak reális jövedelmességét és az ország összalakosságának érdekében való produktivitását.

Ben Ami.

Andrássyék szabadlábba helyezésüket kérték

Budapest, dec. 19. Andrássyék ügyében Doleschall Alfréd, Andrássy védője beadványt intézett a vádtanácshoz, amely szerint az ügyezés a vádiratában foglalt tények részben hamisak, részben tévesen vannak beállítva. Szabadlábba helyezést kér. Hasonló beadványt nyújtottak át a vádtanács elnökeinek a többi tiszteletes védői is.

Miért nem kapott Németország hitelt Angliában
Németország nem tudja fizetni az esedékes jóvátételt — Revízió alá veszik a londoni egyezményt — Leszállítják Németország tartozását

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, december 18. Stinnes és Rathenau londoni utazása után a német lapok megírták, hogy a német birodalmi kormány nagyobb kölcsönt kap Angliából, mellyel fedezni tudja a januárban és februárban esedékes jóvátételi összegeket. Annál meglepőbb, hogy a német birodalmi kormány a jóvátételi bizottsághoz fordult most és

kérte az esedékes tartozás elhalasztását.

A birodalmi kormány jegyzéke, amelyet a birodalmi kancellár írt alá, a következőképpen hangzik:

„Miként a jóvátételi bizottságnak Berlinben már kijelentettem, a német kormány a legkomolyabban törekedett arra, hogy az 1921. május 5-én megállapított fizetési terv szerinti esedékes fizetéseket biztosítsa. Mivel ez csupán a külföldön felvett kölcsönrel lett volna lehetséges és mivel ehhez az angol pénzügyi világ hathatós támogatása szükséges, a német kormány ilyen kölcsön megszerzésére tárgyalásokat indított Angliával. Mertekadó helyről közölték velem, hogy

ama feltételek mellett, amelyek jelenleg a német kormányt a jóvátételi bizottsággal szemben felelősre kötelezik,

Ilyen kölcsönt Angliában, legyen az bár hosszú lejáratú vagy rövid lejáratú bankhitel, elérni nem lehet. Ilyen körülmények között a német kormány nem számíthat arra, hogy sikerüljen neki ezeket az összegeket, amelyek január 15-én és február 15-én esedékesek, teljes egészében megfizetnie. Bármennyire is megerősíteti magát a német kormány, erre a terminusra a természetben teljesített fizetésben és a javára írt összegeken kívül nem tud többet fizetni, mint körülbelül 150—200 millió aranymárkát. A német kormány ezért indítatva érzi magát, hogy a jóvátételi bizottságtól a január 15-iki és február 17-iki fizetés maradványára

haladékot kérjen.

Most csupán erre a két fizetésre szorítkozik, bár nem tudja, hogy a két következő részletet nehezségek nélkül ki tudja-e fizetni.”

A birodalmi kormánynak ebből a jegyzékből kitűnik tehát, hogy sem Stinnes, se Rathenau nem értek el Londonban azt az eredményt, amelyet vártak tőlük. Kitűnik belőle, hogy a német kormány eddig még nem kapott kölcsönt Angliától, sőt biztatást se kapott arra, hogy a jelenlegi körülmények között hitelt folyósítsanak a számára. Külön érdekessége a jegyzéknek az angol pénzügyi előkelőségek indoklása, amely azt mondja, hogy addig, míg a mai fizetési rendszer fennáll, Németország nem hitelképes, kölcsönt semmiesetre sem kaphat. A német kormányfőnek még mindig nem mondták le arról, hogy

Angliával megcémezték a pénzügyi kapcsolatát.

Stinnes ismét Londonba készül, ahol most már nemcsak az angol kormánnyal és az angol pénzügyi szakemberekkel fog tárgyalni, hanem megragadja az alkalmat, hogy Brianddal és Loucheurral is tanácskozzék. Stinnes, mint azt a „Petit Parisien” berlini tudósítója jelenti, reméli, hogy Briandot és Loucheurt megnyeri tervének.

A német kormány jegyzéke megemlíti, hogy a jóvátételi bizottság bizonyos összeget írt Németország javára. Ez az összeg pontosan 10,244,649 aranymárkát tesz ki azokért a hajóért, amelyeket Németország május 1-én szállított le. A legkomolyabb formában foglalkoznak azzal a gondolattal,

revízió alá veszik a londoni egyezményt és a német tartozást harminc, esetleg negyvenmilliárd aranymárkával tesszék le.

A „Chicago Tribune” hivatalos helyről értesül

erről nagyjelentőségű tervről. Ez a hatalmas összeg oly módon jönne létre, hogy törlik a jóvátételtől a különböző államok nyugdíjigényeit. Franciaország jóvátételi követeleéséből tizenhétmilliárdot, Angliából tízmilliárdot, Olaszország, Belgium és Japán követeleéséből egyenként körülbelül ötszázmilliót törölnének.

A washingtoni leszerelési konferencián a a négyes szerződés megkötésével egyidőben létrejött

a tengeri nagyhatalmak flottaegyezménye is.

A flottaegyezmény értelmében a szerződő államok között a tengeri erő a következőképpen oszlik meg: Angliának husz, az Egyesült Államoknak és Japánnak egyenként tizenhét hadihajót engedélyeznek az eddigi huszonkét hadihajóval szemben. Eszerint Amerikának 525,000, Angliának 592,000, Japánnak 313,000 tonna hajóere lesz. A szerződő államok tiz esztendeig nem építenek új hadihajót. Hasonló megállapodás történt Franciaországgal és Olaszországgal is.

A márkófalvi kántor gyilkosának nyomában

Elfogták a györgyfalvi cigánykaravánt — Egy cigányasszony felakasztotta magát a fogházban

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A hetvenhároméves Csákány Károly márkófalvi református kántor és felesége meggyilkolásával gyanúsított györgyfalvi cigánybanda tagjait vasárnap halgatta ki Ilea Romulusz detektív-főnök. A vallatás azonban nem járt eredményrel, mert a cigányok a már beismerett bűnököt is letagadták.

Ezalatt husz főnyi rendőrcsapat indult el lóháton és autóval Györgyfalvára, ahova késő este érkeztek meg. Körülfogták az egész községet, azután Ilea detektív-főnök a falu bírájával és az esküdtekkel összefogdosta a cigányokat, akik két héttel ezelőtt telepedtek le Györgyfalván és rendes lakásuk volt.

Andrei Dinu, a karaván vajdájának a házába ment be először a detektív-főnök. A cigányfejedelem, akit az egész falu népe becsületos embernek ismer, tiltakozott a fejére olvasott vád ellen. Megbűncselték és nem-sokára a százhusz főnyi banda is osztozott a sorsában. A banda hatvan férfitagját azonnal vallatni kezdték. Kiderült, hogy a Szabó Demokos postamesterhez való betöréskor megugrott főkolompások előre értesítettek a bandát, hogy szigorú razzia lesz a györgyfalvi táborban. A szőkevények hollétéről azonban tudni sem akartak és Flórián Gyula, a detektív-főnök helyettese hiába tette tüvé a falu erdejét.

A bíró, a görögkatolikus lelkész és a lakosság vallomása szerint a cigányok foglalkozásszerűen üzték a szomszédfalvak sarcolását s a lopott holmit Györgyfalván osztották szét. A razziát megelőzőleg véres verekedés volt a cigányok közt egy betörésből származó zsákmány felosztásából kiteltyólag s mikor a detektívek érdeklődni kezdtek, hogy egyes cigányokon látható arasznyi sebek honnan származnak, egyhanguan kijelentették, hogy nem ismerik támadóikat. Munkájukat haditerv szerint végezték. A karaván egy része kisebb csoportokban Kolozsvárra s a vidékre látogatott el előzetes helyszíni szemlére, azután jöttek a többiek, akik a betöréseket végrebajtották. Külön csoport foglalkozott az ország utakon közlekedők kifosztásával. Ebben különítményben működött a négy szőkevény akikről Flórián detektív-főnök helyettes megrögzött, hogy ők követtek el a dánosi rablógyilkosságot. Köztük vannak Kolompár Pável és Kó Janos nótárius gazemberek, akik másik cimborájukkal egyetemben megszöktek a házból s azóta nem sikerült őket elfogni. Tegnap reggel az egész társaságot

ták Kolozsvárra je eredménytel fogdája zártá rendőrszem, nus zajt hallott lába, ahonnan hogy a cigányo ságu felületen rendőr jelentést tisztnek, aki sz lepetéssel vette egyik cigányes fejvándójával. A levágták a huro tők eszméltre kompániával be házába.

Kedden Indzetgyűlésen

Az ellenzék a szüntetését kö

Budapest, tilésén a pénzüg toita az indemr Ezután kisebb

Az ellenzék kö hogy az indemr hatalomról szól adolt rendelkeze A mozgalommal nyek megezünte ságot akarja ele sán Balla Aladé vaslatot fog bot lamennyi tagja keoden megkezo ter elmondja ex mit, hogy a vita

Szombator meg Sopronban Összesen 2461 szavazata jogo ményt delután ronban leadott szágra 9096, A A velencei egye közigazgatását r gyarországnak. sán Bánffy kü mellett jelentett

Bécs, dece December 12 én egyik majornál patrull a magy tak és foglyul e zónába tévedt. magyar csapato söt burgenlandi bar 14. és 15-e megelégedett az bejelentse.

A magyar katonáink 15-en súlyosan bántal nál kórházba ke ges nőnán való élés, a foglyok teljesen semmib ok részéről hó nit, de mindig ol, akikkel a n éget megtagad

A parlame észéről heves zerezen a kor zóvetségi kanc ol a bántalmas árpótlást követ ehhez tartozó ről ez újabb n

A Tóra c arbutról. A prince, mert

ták Kolozsvárra. Vallatásuk késő estig tartott, de eredménytelen maradt. Éjjelre s rendőrség fogdája zárták őket. Hajnal tájban a soros rendőrszem, Koldea György közrendőr gyaus zajt hallott a fogda felől. Bement a celába, ahonnan a kapartást hallotta s észrevette, hogy a cigányok vastag rézdróttal embermagaságu felületen bontogatni kezdték a falat. A rendőr jelentést tett Meszesán Traján inspekciónisztnak, aki szintén benyitott a zárkába s meglepetéssel vette észre, hogy Bogdán Milla, az egyik cigányesszony felakasztotta magát a fejtövéjével. Az öngyilkos asszonyt azonnal levágták a burokról s a segítségül hívott mentők eszméletre térítették s aztán az egész kompániával beszállították az ügyészség fogházába.

Kedden indul meg a magyar nemzetgyűlésen az indemnitás vitája

Az ellenzék a kivételes törvények megszüntetését követeli — A soproni népszavazás eredménye

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, dec. 19. A nemzetgyűlés mai ülésén a pénzügyi bizottság előadója benyújtotta az indemnitásról szóló törvényjavaslatot. Ezután kisebb törvényjavaslatokat tárgyaltak. Az ellenzék körében mozgalom indult meg, hogy az indemnitás vita keretében a kivételes hatalomról szóló törvény és annak alapján kiadott rendelkezések megszüntetését követeljék. A mozgalommal az ellenzék a kivételes törvények megszüntetését és a teljes sajtószabadságot akarja elérni. A nemzetgyűlés keddi ülésén Balla Aladár ilyen értelmű határozati javaslatot fog beterjeszteni, amelyet az ellenzék lamennyi tagja aláír. Az indemnitás vitáját kedden megkezdik, amikor is a pénzügyminiszter elmondja exozsáját. A kormány arra számít, hogy a vitát péntekig befejezik.

Szombaton reggel nyolc órakor kezdtek meg Szombatonban a szavazatok megszámlálását. Összesen 24 616 szavazatot adtak be, 4001 szavazatot jogosult nem szavazott. Az eredményt délután 2 órakor hirdették ki. A Sopronban leadott 12 432 szavazatból Magyarország 9096, Ausztriára 3336 szavazatot adott. A velencei egyezmény értelmében a terület közigazgatását nyolc napon belül átadják Magyarországnak. A nemzetgyűlés szombati ülésén Banffy külügyminiszter nagy lelkesedés mellett jelentette be az eredményt.

Bécs, december 18. Hivatalosan jelentik: December 12-én a Fertő-tótól nyugatra fekvő egyik majornál négy emberből álló osztrák patrull a magyar hadsereg katonái bekerítették és foglyul ejtették. A patrull a semleges zónába tévedt. Hasonló esetekben, amikor magyar csapatok beléptek a semleges zónába, sőt burgenlandi területre, — legutóbb december 14. és 15-én — az osztrák kormány megelégedett azzal, hogy ezt illetékes helyen bejelentse.

A magyar katonák által foglyul ejtett katonáink 15-én tértek vissza. Mindnyájukat súlyosan bántalmazták, kettőnek közülük azonnal kórházba kellett menniük. Maga a semleges zónán való foglyul ejtés erőszak és visszaélés, a foglyok bántalmazása már a népjogot teljesen semmibevevő eljárás, mely a magyarok részéről hónapok óta sok esetben előfordult, de mindig olyan felelőtlen emberek részéről, akikkel a magyar kormány minden közbűséget megtagadott.

A parlament mai ülésén a három párt részéről heves felszólalásokban követelték, szerezzen a kormány elégtételt és felhívták a szövetségi kancellárt, hogy a magyar kormánytól a bántalmazott és kirabolt katonák részére kárpótlást követeljen és egyúttal a népszövetséghez tartozó államokat Magyarországnak arról az újabb népjogellenes eljárásról értesítse.

A Tóra előtt emlékeztek meg a Tarbutról. A Tarbut a mi mozgalmunk terince, mert az új jövőt készíti elő.

HIRKÉK

Az UJ KELET telofonjai:

Szentesi úti	.. .. .	977
Kisbélvári	.. .. .	844
Zs. N. Sz.	.. .. .	558

Retur

Markovics Elek barátom Szatmárról, jaj hogy beléakaszodott az én foglalkozásomba, mintha bizony kenyeremet akarna elvenni. Az én kenyérem pedig: zsidó dolgokról való gondolkodás, utatkeresés magamnak, utatmutatás másoknak, néha bizony tétovázva, bizonytalanul és néha okosan. Azt mondja nekem levélben, hogy ő úgy véli, de azért én csak írjam meg úgy, ahogy én gondolom és közben elsorolja szép rendjén szép, színes szavakkal, hogy miképpen gondolom én. Nem ő, hanem én. Elvette a szavaimat, megállapításaimat, még mielőtt megszülettek volna bennem, még mielőtt tudtam volna rólok és azt mondja, hogy ő így véli, de azért én csak írjam meg úgy, ahogy én gondolom. Hát megírom és ha Markovics Elek barátom és elviársam, a saját gondolataira ismer benne, magára vessen: miért akaszodott belé az én foglalkozásomba, miért szelte el gazdag ember létére az én szegény meglátásaimat, — még mielőtt megszülettek volna bennem.

Igen, azt írom a szatmári derék cionista véreimnek: jól tettétek! Helyes volt, szép volt, én is így tettem volna, de azért tudja isten: higgyétek el, kár volt a fáradságért. Valaki-ur, akit jelen esetben Ullmann Nemtudomkinek hívunk, egy iskolai dolgozatot írt a cionizmus ellen. Ullmann Nemtudomki ki is nyomatta halhatatlan művét és könyvkereskedések után kívánja terjeszteni. Ti pedig végigjártátok a szatmári könyvkereskedőket és meggyőztétek őket arról, hogy a szenyiratot vissza kell küldeni a derék kiadónak. Néhol szép szóval, néhol erősebb eszközökkel. És a szatmári könyvkereskedők visszaküldötték. Hát nagyon helyes, így kell tenni, én is így tettem volna, — de így távolból nézve, tudja isten: úgy látom, nem érte meg a fáradságot. Azt hiszitek, hogy ha nem küldetitek retur azt iskolai dolgozatot, hát valaki is olvasta volna? És ha igen is: szegény szerző, hadd éljen ő is: hadd keressen. Bizonyára jól jött volna neki az a néhány lej, amitől így, a ti közbelépéste következtében elesett. Nekünk, a mi mozgalmunknak, higgyétek el ilyen irások nem árthatnak. Ahhoz, hogy nekünk valami irás árthasson, annyi minimum szükséges, hogy az írójá kinőtt legyen az iskola padjaiból. De higgyétek el, Ullmann Valaki ur nem is gondolta komolyan, nem is akart ő igazán ártani a cionista eszmének. Hogy akkor miért írta meg mégis azt a kis tisztaírtat? Ugyan! Ilyet még kérdeni is! Hát nem ismeritek a régi anekdotát az egyszerű batlenről, aki rabbiaválasztáskor a rabbi ellen szavazott?

— Miért szavazol te a rabbi ellen, holott az egész község mellette szavaz? — kérdezték tőle csudálkozva. — Talán van valami kifogásod ellene?

— Dehogyan is van kifogásom — felelt a rongyos. — De ha én is a rabbi mellett szavaznék, akkor senkise venne észre engem, hiszen senki vagyok. Am így az egész község tudni fogja, hogy vagyok valaki és azt fogják mondani: lám Zalme a rongyos, a rabbi ellen szavazott.

Mondom, az a füzetecske, nem is gondolta olyan komolyan a dolgot — és ha igen: ki törődik azzal, hogy Zalmen a rongyos, hová szavaz? De azért mégis jól tettétek, hogy kiebrudaltátok azt a füzetet, hogy bojkottot szerveztetek arra az esetre, ha a könyvkereskedők ellenszegülnének: és örülök neki, hogy erre nem is került sor. Igen, nagyon helyesen tettétek, én is ezt tettem volna, de azért higgyétek el — nem nagyon érte meg a fáradságot. Viszont ha netalán újra alkalom adódik: csináljátok meg újra.

Ami a Chanuka-ügyet illeti, gondolom, holnap még lesz szavam róla.

g. j.

Iván Miklós püspök beiktatása. Hétfőn reggel kilenckor iktatták be nagy ünnepek között Iván Miklós kolozsvári görögkeleti püspököt a Görögtemplom-utcai templomban. A misét az új püspök celebrálta magas klérussal. A metropolitát Ciorgariu nagyváradi püspök képviselte, aki hosszabb beszédben kifejtette az okokat, amiért a metropolita nem jelenhetett meg az ünnepségen. Kifejezte örömét, hogy a kolozsvári görögkeleti püspöki széke Iván Miklóst ő iktatja be. Jancu, a kultuszminisztérium megbízottja felolvasta a püspökség visszaállítására vonatkozó királyi dekrétumot. Iván püspök emelkedik ezután szólásra. Ismerteti programját, melynek sarkalatos pontjai egy görögkeleti templom felépítése, népkönyvtár létesítése és egy theologia megalapítása. Az istentisztelet után a prefektúra nagytermében az új püspök fogadta a küldötteket. Lupas püspök a görögkeleti egyháza Porea a nagyszabedni konzisztórium, dr. Marenu a balázsfalvi görögkatolikus egyház üdvöztető tölmácsolta. Nagy Károly református püspök lendületes beszédben a püspöki hivatásról szolt. Kiemelte, hogy a vezető egyházra milyen nagy feladat vár a felekezeti béke megteremtésében. Ferenc József unitárius püspök sajnálatát fejezte ki, hogy nem tud románul, de örömmel veszi tudomásul, hogy az ünnepelt a magyar nyelvet is megérti. A mai ünnepség, a görögkeleti püspökség felállítására vállalkulónság nélkül nagy momentum. Dr. Kis egyetemi tanár a szász lutheránusok nevében német nyelven, Krichknopf Gusztáv a magyar lutheránusok nevében üdvözölte Ivánt. Galasner Móse orthodox főrabbi beszéde után a polgári és katonai hatóságok kiküldött üdvözölték az új püspököt. Iván püspök válaszában megköszönte az üdvözléseket és annak a reménynek adott kifejezést, hogy munkájával javára lesz a köznek.

Ruhát osztanak a dési zsidóknak. Évtizedes szokás Désen, hogy tél idején a zsidó asszonyok meleg ruhával látják el a zsidó iskola szegénysorsu tanulóit. Az idén sem tértek el ettől a szokástól. Dr. Berkes Salamonné és Sternberger Sarolta vezetésével a cionisták közreműködésével osztották szét a dési zsidó asszonyok által gyűjtött téli ruhákat a Zs. N. Sz. helyicsoport helyiségében.

Moissi Bukarestben. Bukaresti tudósítónk jelenti: Moissi, a világhírű német drámai színész néhány nap óta Bukarestben tartózkodik. Eddig több estélyt adott, amelyeken melegen ünnepelték. Tisztelői szombat este „soirée de gala“-t rendeztek a Hotel Boulevard szalonjaiban és gratulációkkal halmozták el a kiváló művészt.

A bukaresti elektrotechnikai intézet a jövőben mérnöki diplomát ad. Bukaresti tudósítónk jelenti: Az itteni tudományegyetem tanári testülete december 15-én tartott értekezletén elhatározta, hogy az elektrotechnikai és vegyipari intézetek után a jövőben mérnöki diplomákat fog kiadni. A diplomát mindazok a diákok megkapják, akik ennek a két intézetnek a tanfolyamait szabályszerűen lehallgatták és ismereteikről egy ecétra alakuló külön egyetemi bizottság előtt vizsgát tesznek. Az első ilyen vizsga a jelenlegi szemeszter befejezésekor, a felévi szünet ideje alatt lesz.

Felemlik az erdélyi postai alkalmazottak fizetését. Bukaresti tudósítónk jelenti: A kormány elhatározta, hogy az erdélyi postai alkalmazottak fizetését rövidesen felemlé.

Kulturcsellót rendez a nagyváradai Mirjam. A nagyváradai cionista lányok hetek óta a legnagyobb apparátussal készülnek január tizedikén tartandó kulturcsellóra, mely nagy erőpróbája lesz a csak nemrég megalakult, de máris dicseretes munkát végzett Mirjamnak. Ötven lelkes tagja van a vigalmi bizottságnak, mely az előrelátható siker érdekében fáradozik. A még nem teljes siker főbb számai a következők: prólogust olvas fel Giszkalay János, az Uj Kelet munkatársa, dr. Silbermann Jenő rongoraszámokat ad elő. Az estély leghatásosabb száma két előkép lesz. Az egyik Salomon király udvarát fogja bemutatni a színpadok mögött huszonöttagú vegyeskar fog zsidó nemzeti dalokat énekelni. A másik előkép címe: „Ósi föld — új hon.” Nagyvárad zenei életének kiváló képviselője, a Sávör—Fehér—Eichner—Szm—szonka kvartett klasszikus darabokkal szerepel. Kovács Dezső és Kertész Vilmos, a varadi színház tagjai operáriákat fognak énekelni Bekéfy László karnagy zenekísérettel. A pantomim táncosnőit Bányász Pista, a nagyváradai színház tagja tanítja be. Szavaltat, melodráma van még a műsorban, melyet Frankl karamester által dirigált ötven tagú énekkar egészít ki. Külön eseménye lesz a Vigadó belső udvarán a büffé, mely az előadást követő tánc alatt nagy érdeklődéssel várható.

Egy kommunista vezér meghalt az éhségtől a jilvai börtönben. Bukaresti tudósítónk jelenti: A jilvai börtönben szombaton, a legutóbbi éhségsztrájk következtében meghalt Palade kommunista vezér.

Barcaróla a kávéházban

Tegnap hajnalban, füstös kávéházban
A barcaróla buzta a cigány.
Óreg fia én, fájón elmondám,
Tegnap, hajnalban, füstös kávéházban
Gondtalan volt mindenképpen és vidám
De nékem fájt nagyon a barcaróla
S haltnan belém ölelt.

Belém ölelt kísértő édes multam:
Szép bűneim, étellel nagy tusám.
És szöke lyányok, évek partján tuham,
Óh én szépséges, hűnös, édes muham,
Csókok, szeltemek, csevegő ifjúság:
Hogy fölkiáltottok füstös kávéházban
Hogy csókolótok belém.

És mindegy, hogy volt. Egyszer kell még lenni.
Valahol messze vár egy csók regni.
Aztán jöhet, ha jönni kell, a semmi.
S mindegy, hogy volt, de egyszer kell még lenni,
Valahol hív a legszökebb leány:
Megcsókolom: a legszökebb, utolsó, —
És aztán meghalok. g. z.

Csernovichan van a leggyökebb hideg. Bukaresti tudósítónk jelenti: A meteorológiai hivatal jelentése szerint a hirtelen beállt hideg Csernovichan érte el eddigi legmélyebb pontját, ahol a csütörtöki-péntekre virradó éjszaka 24 fokot mutatott a hőmérő a zérus alatt. Azóta közben egy-két fokkal egyült az időjárás, szombaton azonban újból kemény tégy volt.

Wrangel-katonák Erdélyben. Nagyváradról jelenti: Tegnap ezer Wrangel-katonák érkezett Nagyváradra, köztük 500 tiszt. Az orosz cári egyenruhát viselő katonák, kik között három tábornok, több ezredes s az orosz nemesség színejavát képező tisztak vannak, nagy feltűnést keltett a városban. A tisztak egyrésze Kolozsvárra jön.

Újra letartóztatották a Banca Nationali igazgatóját. Bukaresti tudósítónk jelenti: I. G. Stoián, akit az ifjúi törvényszék pénteken szabadlábra helyezett, szombaton az ügyesség ismét letartóztatta.

Héber nyelv-kurzusok. A Ceire Cion szervezet a „Tarbut” országos zsidó iskola-egyesület védnöksége alatt héber nyelv-kurzusokat rendez, kezdők és haladók részére. A kurzusok háromszor hetenkint lesznek megtartva, a résztvevők által megállapítandó órákban. Jelentkezni lehet f. év december hó 25-ig. A „Safiruth” könyvkereskedésben (Szép-utca, a „Golya” áruház mellett) és a „Ceire Cion” párt helyiségében (Biazini-szálloda) este egy-egy nyelvtől nyolc óráig. Csak azok jelentkezzenek, akik a héber nyelvet komolyan szándékoznak elsajátítani és az előadásokat pontosan akarják látogatni.

Kimutatás a Chevre Kadisa kórházi öltöző bizottságának 1921 november havi működéséről. Novemberben kiosztott ebédék száma 1148 adag. Novemberben kiosztott tejmenyiség 210 liter, novemberben kiosztott hormennyiség 30 liter. Bevételek: Kézpénz mult hóról 3800-55 templomi adomány 3023.—, persely 452-25, beteg hozzájárulása 280.—, rendez havi hozzájárulás 8745.— lei. Összesen 11.300-80 lei. Kiadások: Ételhordásért 1148 adag a 3, 3438.—, jutalékbeszedésnek 676.—, konyhakiadások 191.—, segély 60.—, igazgatási költség 300.—, egyenleg 6635-80 lei. Összesen 11.300-80 lei. Cluj 921 dec. hó 1-én. Mózes Elek jegyző, Rosenzweig Antal Ch. K. elnöke, Neumann Mórné bizotts. elnök.

ROZGLEDANJE

A párisi Banque de Crédit átvette a Magyar Általános Hitelbank erdélyi fiókjait

Kolozsváron alakítják meg a fiókok főintézetét százötvenmillió lei alaptőkével — A Magyar Általános Hitelbank budapesti igazgatói Romániába érkeznek

— Az Uj Kelet bukaresti tudósítójától —

Bukarest, december 18. A budapesti Magyar Általános Hitelbank igazgatói néhány nap múlva Romániába érkeznek, hogy itt lévő fiókjait nacionalizálásáról tárgyalásokat folytassanak. Beavatott helyről szerzett értesülésünk szerint a nacionalizálás tulajdonképpen már meg is történt, olyképpen, hogy a párisi Banque de Crédit megvette a Magyar Általános Hitelbank összes Romániában (Erdélyben, Bánátban) lévő fiókjait. Az intézet budapesti igazgatói most már csak azért jönnek Romániába, hogy a fiókok felszámolását a főintézettel megejtsek. Ha ez megtörténik, a Banque de Crédit, amely a fiókokat megvette, román tőke bevonásával százötvenmillió leies nagybankot alapít, amelynek a főintézete Kolozsváron lesz és ennek lesznek alárendelve a Magyar Általános Hitelbank összes volt erdélyi és bánati fiókjai és a Banque de Crédit romániai érdekeltségei is. Szó van arról is, hogy a Magyar Általános Hitelbank összes romániai érdekeltségei (iparvállalatok, kereskedelmi érdekeltségek) átmenetnek a Banque de Crédit tulajdonába.

A Magyar Általános Hitelbank és a Banque de Crédit között létrejött ügylet annak az általános francia gazdasági áramlatnak a következménye, amely Magyarországon egyidő óta urra lett. A francia kereskedelmi körök elérkezettnek látják a pillanatot arra, hogy Magyarországgal szoros kapcsolatot létesítsenek. Ennek a francia-magyar gazdasági közlekedésnek legfőbb mozgatója Raoul Chélar, a budapesti francia követtség kereskedelmi attaséja, akinek a Magyar Általános Hitelbank fiókjainak eladásában is nagy része van. Az ő kezdeményezésére létesít a francia kormány egy Sarre-medencei közzénraktárt Budapesten és az árucsera könnyebb lebonyolítására, francia vámhivatalt. B. A.

Budapesti tőzsde december 19-én.
Zárlat. Napoleon 2840, dollár 680-690, frank 54-25, lengyel 19-75, márka 3-70-8-80, lira 30-25, osztrák 11-75, rubel 53-50, lei 5-35-5-45, szokol 8-33-8-43, Svájc 85-25, dinár 9-90-10-10.

Az idegen lei-letétek zárolása csak valutaszűkekre vonatkozik. Bukaresti tudósítónk jelenti: A pénzügyminisztérium a bécsi osztrák-román kereskedelmi és

iparkamarának arra a távirati érdeklődésére, hogy az idegen lei-letétek zárolását miképpen és mennyi időre értelmezi, azt a választ kapta, hogy a zárolás kizárólag a valutaszűkekre vonatkozik, a kereskedők ezután is, mint eddig, minden korlátozás nélkül bonyolíthatják le ügyleteiket és betéteikkel szabadon rendelkezhetnek, feltéve természetesen, hogy azt reális vételek fedezésére fordítják.

Végrehajtják a magyar „adódetektív” rendeletet. Mint ismeretes, Hegedüs Loránd volt magyar pénzügyminiszter híres adótörvényeinek végrehajtásához adódetektívtestület rendszeresítését is elhatározta és az erre vonatkozó rendeletet ki is bocsátotta. A rendelet az új testület számára olyan jogokat biztosított, amelyek módot adtak volna a kereskedők legbensőbb üzleti titkaiba is betekinteni. A nagy felzúdulás, amellyel az érdekeltek körök és a sajtó ezt a törzrendeletet fogadták, arra késztette Hegedüst, hogy a rendelet végrehajtását felfüggeszesse és nem hajtotta végre Hegedüs közvetlen utóda sem. A mai új Bethlen-kormány pénzügyminisztere, Kállay Tibor azonban, aki Hegedüs államtitkára és a rendelet tulajdonképeni szülőapja volt, most kijelentette, hogy a rendeletet a maga teljes egészében végre kívánja hajtani és azt ki is bővíti.

Az adódetektívtestület — mint Budapestről írják — december havában már meg is kezdte működését. A pénzügyminisztérium illetékes tisztségviselői azt remélik, hogy az adódetektívtestület működése Budapest lakosságának mintegy két hárommilliárd koronát kitevő rejtett vagyonát fogja adózás céljaira felfedni. Az ipari és kereskedelmi testületek, valamint a börzselapok most megjelent számai a legnagyobb keserűséggel és élisséggel támadják az új rendeletet és az OMKE, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület hivatalos lapja azt írja, hogy a tisztességes kereskedelmet tönkre fogja tenni. „A tisztességes kereskedelem vagy tönkre megy, — írja az OMKE — vagy megunva a zavartásokat, becsukja üzletét; a tisztességtelen kereskedelem pedig baszántja ennek az új veszedelemnek az ellenértékét is láncárújának árába és boldogul.”

A csehszlovák bankjogi forgalom. A „Národní Politika” közlése szerint december első hetében a bankjogi forgalom újra 120 millió koronányi apadást mutat, úgyhogy az államny 11.742 millió K. A törvényileg megengedett legfelsőbb határnál 708 millió koronával alacsonyabb. Az állam külföldi követelése a legutóbbi kimutatás óta újra 117 millió koronával emelkedtek. Drágaköveket és arany-pénzeket a hónap első hetében kerek 5 millió koronáért szerezték be. A penztári jegyek forgalma 2 és fél millióval csökkent. A vagyon-dézma december hó első hetében 28 millió koronán felül összegzet eredményezett: december hó 7-ig az egész dézsma 620 millió koronát tud felmutatni.

Hétezer kiló sertésre, hatvan ezer kiló zsírra és száznegyven ezer kiló sajtra adtak kivitelet engedélyt. Bukaresti tudósítónk jelenti: Az Averescu-kormány, közvetlenül a lemondása előtt, hétezer kiló sertésre, hatvan ezer kiló zsírra és száznegyven ezer kiló sajtra adott kivitelet engedélyt.

Egy brassói fűrészipari cég kapta meg az iparfejlesztési előnyöket. Bukaresti tudósítónk jelenti: A nemzeti ipar fejlesztésére engedélyezett előnyöket a kereskedelmi és iparügyi minisztérium a Karl Ganzler & Comp. brassói fűrészipari cégnek szavazta.

Az erdélyi állatszámlálás eredménye. A napokban fejezte be a kolozsvári állattenyésztési és egészségügyi igazgatóság az 1921. évi állatösszeírási adatokat. (A zárjelben lévő számok az 1920. évi mennyiséget jelzik.) 1921-ben szarvasmarha 2.262.828 (2.039.390), Bivaly 138.738 (137.606), Ló 385.238 (357.612), Sertés 1.416.516 (1.181.107), Juh 3.748.291 (3.391.262), Kecske 330.711 (270.604), Szamár 3.357 (3.316), Öszvér 597 (368). Szarvasmarha állományunk mindössze kb. 20 százalékkal csökkent a háború alatt, amely számbeli ap-

as már régen pó pulat utján és sz pulat mutakozik fejlődésében nincs érezhető azonban nyésztési politikáj levő tenyészanyag törvényes intézked végrehozni. A le hasznavehetetlen általa nincsenek mint köztulajdon

„SZI”

Színház. Színház. Bemutatt gyar Színház. Kis zatosnak lehet látó egyfelvonásosának egy állapította me hoz, utána a „M érezük, hogy e igazi és a Moln a színház éa vel A három egyfelvo melyebb lelektani való hatásában a l már csak szinpa messze minden i hasonlíthatatlanul már szinpadí ölt teszk, humoros k a végeleáni nem nár Ferenc mega kusainak, akik irodalom hiányát irodalom? — es násossal — hát és emberi problé kevesebb benne hatás. Lászlók: a köröség.

Az „Elője nékos kerete ag peare-színész és szemben egymá nézett és épen Lear szerepbe le a feltékeny keret, melyben gára vezi a telente vetközi kel, minduntán mégis csak meg — Igen súlyos lyos a másik k olthé és a B szereplők nem Mindeu amit hogy közismer gés Bakó u lint Vendrei hályfi alakítás

A második kenyégségi jelené élönek, a gyöz relmes a színé láttára lövi le színész hatók fény nyakába l minden lelkie sül, megjéts mint legyözött Az egész dara mély megérté dalmat legyöz malietto Osh Lük, aki a sz szerűen aláfe

A harm a színház irod kező lányok akarnak bor toporzékol és öltözködik és zeneszerzőnek már a direkt föl, de egy é borul. Egyed Lengyel Viln azt, amit az mézletes és lón kell kien azavas szere gdsanak per ses jókedve

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vasárnap, szombat betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Booskor, m. sőtálp, folsóbőr és szíjgyártóblank

Állandóan nagy készlet készítenek és nagyban, legkisebb árak mellett. — Vízszigeteléseket készítenek postacsomagokban is elküldik. — Jelenlegi talp és booskor ára 65-70 lel, vagontételeinél 50 százalékos engedmény.

SÁMSON BŐRGYÁR,
Gyulaág-utca 1. — Gyors-
áru raktárral szemben. —
Telefon: gyár 2-38-1 és 2-37-
1278

Egy új salon garnitúra intarsia betéttel sürgősen eladó. Megtekinthető d. u. 2-5 között Egyetem u. 2. A házfényelőnél.

30 éves jobb zsidó iparos benőtténe üzembe, birtokba. Gyermektelen özvegyet is elvener. "Törköv" alatt a kiadóhivatalban.
2943-I

Előszámlázás 27 éves elsőrendű erdélyi cégnél vezető állást betöltő hivatalnok házasúrsú kereskedő intelligens nő. Párjához menendő jócsaládbeli hölgyek érdeklődő hozzá tartozóknak készséggel díszes információt ad. Kéz-
Lajos tanító Székelyhíd.
2948-I

Kakást kaphat intelligens zsidó lány esetleg ellátással. Érdeklődni a kiadóban.

Korcsok gyerekek mellé kisasszonyt, ki a háztartási munkálatoknál is segédkezne. Grün Sándor Széchenyi tér 39 sz.
2946-I

Kanálhajás női Singer centrabból varrógép jutányos árban eladó. Minorita 4 hátnál az udvarban.
2945-I

Első Erdélyrészi Ékszerárnyár

CLUJ-KOLOZSVÁR,
Száda Xenopol (Szappan-utca elején)

Állandóan raktáron tarti zafír készítményű láncot, gyűrűt, karkötőt stb.

Vállal minden e szakmába vágó munkák elkészítését, alakítását és javítását
1273

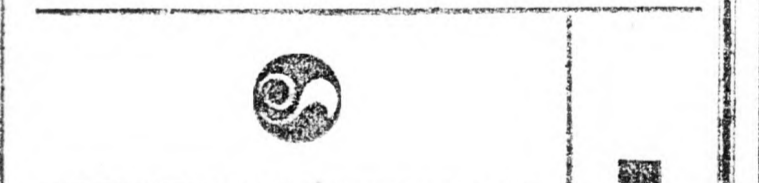
Fogászati arany és forrasztó

Huzal és lemez arany- és ezüstben

Törmelek arany bevétele

Telephon 2-13 Telephon

Nagy karácsonyi vásár!

Női harisnya . . . . . Lel 10-50
Férfi gyapjú harisnya „ 13-05
Gyermek gyapjú keztyű minden nadságban . . . 10-
Gyermek patent harisnya „ 8-

Ezen árak csak 8 napig érvényesek

IMRE LAJOS Weiss elényi utca 68 Szép utca sarok

LLOYD

az előkelő zsidóság találkozó helye. Bankettek, lakodalmak legjobb kivitelben és a legjutányosabb árban. Cluj, Mátyás kir.-u. és Unió-u. sarok

WIENBEN

Megnyitottuk is Voilzeile 15 szám alatt internacionális szállítási irodánkat. Vállalkozunk mindenféle export és import szállítási ügyek lebonyolítására. Gyűjtőkocsi forgalom. Butorkocsikkal való szállítás. Fuvarlevelek felülvizsgálása és díjbeletel kiutalása. Központ: Cluj. Filók: Wien, Nagyvárad, Orsova. Kireadeltiségek minden **DEUTSCHE TESTVÉREK** 1276

Dr. PAUL JÁNOS fogorvos

rendel: délelőtt 11-1-ig és délután 3-7-ig
Str. Eminescu (Padrusz János-u.) 8.
Hivatalnokok és családtagjaik részére 30% árengedményt adunk.

Transilvania Műfoglaboratórium

Cluj, Str. Eminescu (Padrusz János-u.) 8.
2768-I
Technikai főnök:
FISCHER J. MIKSA

A BÉCSI DIVAT SAISON-ÚJDONSÁGAI

MEGÉRKEZTEK

- VELOUR
- DUVERNÉ 1267
- HOMESPUN
- SURETLAN
- GYAPJÚ TRICOT
- SMOTIS
- VELOURCHIFFON
- ANGOL RUHA-BARSONY
- CREP DE CHIN
- CHARMANT
- MAROCEN
- CREP GEORGET
- FANTASIE

AZ ÖSSZES DIVATSZINEKBEIN OLCSÓ ÁRAK!
GRÜNWARD ÉS STEINER
NŐI DIVATKÖLÖNLEGESSÉGEK ÁRUHÁZA
CLUJ, PIATA UNIRII No. 12

Hölgyek figyelmébe!

Megnyit! Salon de Paris Megnyit! Speciális női fodrász, hajfestő és manikűr terem. Hajfestés legtermészetesebb színekben. Fejmosás, ondulálás, fésülés u. m. történelmi és fantazie frizurák, bandacra frizettek, hajfonatok, legszébb kivitelben. — Cal. Victoriei (Kossuth L.-u.) 2.
1284

CHORONA ÉS CSOKOLADÉ RAKTÁR

LUSZTIG és NUSSBÄCHER Calea Regale Ferdinand No. 31
Szállítunk postán, utánvét mellett.

Cement cserép berendezések lemezekkel jutányosan eladó. — Cím a kiadóhivatalban.
2940-I

TÖRÖTT ARANYAT,

platinát, briliánsokat és mindennemű ékszert vesz és a legmagasabb árat fizet
MAX SPRINGER ékszerész
Sibiu, Száda Regina Maria 20. 2915-I

ÉTTEREM

az előkelő zsidóság találkozó helye. Bankettek, lakodalmak legjobb kivitelben és a legjutányosabb árban. Cluj, Mátyás kir.-u. és Unió-u. sarok

Kezmláru nagyban legelőnyösebben beszerezhető

Róger és Helmovits cégnél
Cluj, Piata Mihai Viteazul (volt Széchenyi-tér) 12.

Metropol kávéházban

négyszer hetenként **FRITZ TWELEER** karmester vezénylete alatt salon vonós-zenekar hangversenyez

Táblalámpák minden méretben, lámpadrut,

kristályfehér lámpacső és csiszolt fűvegárukat, demijonokat raktárról azonnal szállítunk
AUSLÄNDER TESTVÉREK
CLUJ-KOLOZSVÁR.
Piata M. Viteazul (r. Széchenyi-tér) 39:
EN-GROS! Telefon 9-54. EN-DETAIL.

Bőrlábszárvédő

elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben
1286
Krébs János szíjgyártó
Cluj, Calea Regale Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Szolid ócsó árak! Pontos kiszolgálás!

MEGNYITTA ARGENTINA
óra, ékszerész és alpaccaáru nagykereskedés CLUJ, Str. Filipeacu (Szentiélel-utca, 67-ár)

Ajánlunk azonnali szállításra: Inga, Jappy, Ébresztő és Diszobresztő órákat; Arany- és ezüst-tárcákat, Alpacca és Chinaezüst dísz tárgyak és készletekben valamint az összes szakmába vágó cikkekben 2820-I óriási választék.

Érték minden kivitelben!
szek nagyban eladó! Kérjen árajánlatot!

Nem

Kezdték nem tudják. Romániában. lamenti csoport Hans Otto Ró Uj Kelet mun velünk, talán egyenjogu em tudnak megér elküldeni képv értik meg a mondotta a sz pátokon tul k van, a többi élnek ebben akik az ország milliók vagyai véve ezen ne határai közé valóban nem mert nem vol nával, mert annyit tudtak. Dnyeszeren i akik egy ideg Arra azonban valamikor az milliók sorsa. készületlenl strukturája és bodott Román elvekkal lehet Az utols talanságainak megnevertésb tudnak belel Érdekesen je Sándornak, a nek pár napp nyilatkozata, hogy mi lesz felelte: „Ma kottnak ebben mi, erdélyi r vagyunk.” A másfajtajuakra alinek ezek a románjaink v lás ez nekünk még kirívóbbá Mintha csak t a szakadékok letek között a miszter úgy je régi és az uj jus, csak a területek nar szűkhatáru és képviseli. Ebben a ság rejlik nek nek, nemzetis elsősorban az éve áll a kon heli politikus okai el is hor zürzavarában, kinek, hogy e a baladó e Balkánnal. És azt mutatja, h az erdélyi rom azt mondják, mely gyökeri magukat a rom